

recenze

MALÁ M. HOMO PSYCHOTICUS III ANEB NÁVRAT DO PRÁCE.

Triton 2020, 162 str.

V české neodborné literatuře určené pro širokou veřejnost najdeme jen velmi málo osobních zpovědí psychiatrických pacientů, kteří dokážou otevřeně hovořit z první ruky o své zkušenosti s duševním onemocněním, o zápasech s příznaky a dopady nemoci a o pokusech o návrat zpátky do života. Platí to zejména pro lidi, kteří trpí psychotickým onemocněním. Jedním z mála autorů je například Libor Michalec, který ve své autobiografii *Sametový Herodes* (Triton, 2016) zúročil svoji zkušenost novináře.

Případ Michaely Malé (pseudonym) je odlišný, v mnohém ojedinělý. To, co vznikalo na počátku jako způsob autoterapie, deníkový záznam fiktivních hovorů autorky s terapeutem, zaujalo mnohem širší čtenářskou obec a ze série „Homo psychoticus“ se stal svým způsobem fenomén. Na první autobiografii *Homo psychoticus* (Triton 2015) tak navázal druhý díl *Homo psychoticus II aneb můj návrat ke studiu* (Triton 2016) a nyní se nám dostává do rukou třetí pokračování, *Homo psychoticus III aneb návrat do práce*.

Kniha je upřímnou zpovědí, svědectvím o jednom lidském osudu s jeho vzestupy a pády, úspěchy a nezdary. Není to román s dramatickým obloukem hlavní hrdinky, ale ani prostý deníkový záznam, biblioterapie či destigmatizační brožura. Největší hodnotou knihy je autorkina autenticita, otevřenost a schopnost sebeodhalení.

Kniha rozvíjí témata předchozích svazků, a jak poukazuje prof. Bankovská v doslovu, je mj. také dokladem proměny systému péče o duševně nemocné, kdy se hrdinka od původní role pacientky v dehumanizovaném prostředí postupně stává plně autonomní, spolurozhoduje o své léčbě a zaujímá nové role, partnerky, studentky, pracovnice destigmatizačního programu, peer konzultantky, spisovatelky. A bez ohledu na občasnou přítomnost psychotických příznaků a deprese tak jde o úzdravu/zotavení v praxi slova smyslu.

Motto knihy „Člověk se nikdy nezabaví toho, o čem mlčí“ naplňují také textem se prolínající vnitřní monology s několika autorčinými alter egy: hrdinka emotivní,

impulzivní, racionální. Jiné fiktivní dialogy pak vede s depresí, s abstákem a ty reálné se skutečnými terapeuty (doktora B nahrazuje doktorka C, doktor D). Se získaným sebevědomím a akceptací svých fyzických i psychických limitů se autorka odhodlává alespoň napůl

odhalit svoji pravou identitu. V dialogu s literární Míšou tak Markéta představuje její jakési superego.

To, co je na knize nejceněnější, je skutečnost, že při jejím čtení jsme natolik zaujati vnitřním světem hrdinky, kdy sledujeme obyčejný příběh ženy, která má své sny, ambice, komplexy a pochybnosti, že si ani neuvědomíme, že to je také příběh psychiatrické pacientky. Jen zmínky o návštěvách terapeutů, o zápase s depresí a hospitalizace nám to připomínají. A to je vlastně v pořádku, to je „normální“.

Byť forma knihy nesleduje tradiční dramatickou strukturu, přesto její závěr přináší určitou katarzi, kdy autorka je schopna ustát jedno dílčí selhání, přerámovat si je a uchovat si optimistickou vizi do budoucna. A jako by nám tím mimochodem naznačovala, že život „homo psychotica“ se neomezuje jen na tři dějství, ale že nám přichystá další pokračování.

prof. MUDr. Pavel Mohr, Ph.D.
Národní ústav duševní zdraví, Klecany
3. LF UK v Praze

